

inden det kommer til en retssag. Ligesom et offentligt domsregister vil kunne afholde folk fra at anlægge sag, fordi de kan se, hvad udfaldet har været i tilsvarende sager.

Ad 2. Udvid adgangen til offentlig retshjælp og fri proces:

Alle bør have adgang til retfærdighed uanset deres indkomst. Som det er i dag, kan et par, hvor begge er arbejdsløse og ikke har børn eller kun har et barn, ikke få fri proces (jf. justitsministerens svar på spørgsmål 204 til Folketingets Retsudvalg (alm. del – bilag 614, 2001-02, 2. samling)). Indkomstgrænserne bør hæves, så alle med en indkomst under f.eks. 300.000 kr. kan få fri proces og offentlig retshjælp. Samtidig bør afhængigheden af ægtefælle/samlever fjernes. Ethvert menneske skal behandles individuelt og ikke som et påhæng til en anden. Ofte vil sagen slet ikke vedrøre partneren eller endda stamme fra en tid, før parterne flyttede sammen, og så er det urimeligt, at partnerens indkomst skal være afgørende.

Ad 3. Udvid muligheden for at få offentlig retshjælp:

Det kan spare mange retssager og megen unødigt uro, hvis alle har adgang til rådgivning hos en advokat.

Da Folketinget i 1978 lagde moms på advokatsalærer, besluttede man samtidig, at de penge, der kom ind, skulle gå til offentlig retshjælp. I betænkningen udtalte et flertal (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) om konsekvenserne for retshjælpssystemet af at indføre afgiftspligten for advokatydelser:

»For at imødegå den fordyrelse af almindelige retshjælpsforretninger, der bliver en følge af, at advokatvirksomhed bliver inddraget under loven, er flertallet enige om, at der skal ske en udligning over det offentlige retshjælpssystem, således at denne kan træde i kraft den 1. oktober 1978.

Justitsministeren har i et samråd nærmere redegjort for, hvorledes en sådan udligning kan udformes inden for en beløbsramme af 25 mio. kr. (uden afgift).« (Jf. justitsministerens svar på spørgsmål 208 til Folketingets Retsudvalg (alm. del – bilag 614, 2001-02, 2. samling)).

Der blev i 2001 anvendt 26,4 mio. kr. til offentlig retshjælp ved advokat (jf. justitsministerens svar på spørgsmål 205 til Folketingets Retsudvalg (alm. del – bilag 614, 2001-02, 2. samling)). Det beløb, der anvendes til offentlig retshjælp, er altså stort set det samme i dag som det, der blev afsat i 1978.

Skatteministeriet har vurderet, at indtægten fra moms på advokatsalærer udgjorde op imod 1,1 mia. kr. i 2001 (jf. justitsministerens svar på spørgsmål 206 til Folketingets Retsudvalg (alm. del – bilag 622, 2001-02, 2. samling)).

Selv om man også medregner udgiften til fri proces, ca. 171 mio. kr., og retshjælp, ca. 9 mio. kr. (jf. justitsministerens svar til Folketingets Retsudvalg (alm. del – bilag 614, 2001-02, 2. samling)), så udgør disse udgifter i alt kun lidt over 200 mio. kr. Såfremt man valgte at følge folketingsflertallets løfte fra 1978, skulle der altså anvendes ca. 5 gange så mange midler til at sikre befolkningen adgang til retfærdighed.

Advokatsalæret for en almindelig rådgivning inden for ordningen offentlig retshjælp har siden 1994 udgjort 800 kr. inkl. moms og klientens egenbetaling. Hvis der foreligger en tvist, kan salæret stige til 2.630 kr. inkl. moms og klientens egenbetaling. Til sammenligning udgør grundtaksten for en forsvarsadvokat 1.100 kr. for 1 time. Advokatsalæret ved offentlig retshjælp bør hæves til mindst samme niveau som for forsvarsadvokater. Sager med offentlig retshjælp er i dag som regel ren tilsetning fra advokatens side, da man sjældent bruger under 1 time på en rådgivning, der jo også indbefatter at læse papirer, skrive ansøgning om retshjælp m.m. Hvis der er en tvist, er det næsten helt umuligt at klare på de ca. 2 timer, som pengene rækker til. Og det er normalt ikke tilladt at opkræve yderligere betaling fra klienten. Derfor er der meget få advokater, der reklamerer med muligheden for at få offentlig retshjælp.

I dag er der en række begrænsninger for, hvilke sager man kan få offentlig retshjælp til. F.eks. kan man normalt ikke få offentlig retshjælp til sager om gælds-sanerung, selv om mange sager ved skifteretterne, der afvises straks ved første retsmøde, kunne undgås, hvis borgeren havde søgt rådgivning hos en advokat. Reglerne bør ændres, så der kan gives offentlig retshjælp i videre omfang end i dag.

Ad 4. Udvid muligheden for at få fri proces:

Ifølge retsplejelovens § 330, stk. 1, kan der efter ansøgning meddeles en person fri proces, såfremt den pågældende skønnes at have rimelig grund til at føre proces. Statsamtterne behandler ansøgningerne med Civilretsdirektoratet som ankeinstans. I realiteten foretager disse offentlige myndigheder en sagsbehandling af en ansøgning om fri proces, der går en del videre end blot til at vurdere, om der er rimelig grund til at føre proces. Ofte gives der afslag med den begrundelse, at borgeren ikke har rimelig udsigt til at vinde sagen. For det første er dette jo netop det, retten